

CONSTANȚA

APARE DUMINICĂ

20 Bani Numărul

Administrația Strada Gărei No. 25

Abonamentul Lei 10 pe an

Constanța 11 Septembrie 1899

Ziarul „Constanța” apărut la 19 Decembrie 1891, și-a înscris ca program: *Românismul și prosperitatea economică a Dobrogei*. Politica generală era exclusă din coloanele sale.

Asupra impresiei produse de primul număr, a fost nevoie să facem în numărul al doilea al fiicei o *declarațiune*, prin care motivăm neamestecul nostru în jocul partidelor politice din țară, și rugăm pe confrății din București, în deosebi pe „Constituționalul” organ oficios pe atunci, „să ne vie în ajutor pe lângă înaltul guvern, să nu ne siléscă, prin stângăcia unor funcționari politici locali, să ne atârnam, cetățeni și funcționari, cocarde la butoniera”, adăugând că „acésta n'ar fi de nici un folos pentru mersul afacerilor publice dobrogene”.

Conchideam ast-fel: „Noi suntem deo-cam-dată numai Români dobrogeni, ne vedem de nevoile noastre locale și nimic mai mult”. Collecția ziarului e de față spre a dovedi cât ne-am silit a fi consecvenți angajamentelor luate.

Linia noastră de conduită a fost urmată de toate ziarele dobrogene aparute de atunci încóce, și de toți factorii cari se ocupa de interesele publice locale..

Asta-đi, nimenea, nici în provincie, nici la centru, nu face politica de partid când e vorba de

Dobrogea, fie că de atâtea ori s'a schimbat regimul politic al țarei.

Ar fi urmat ca toți acești factori să și fi concentrat activitatea întreaga numai spre progresul economic și cultural al provinciei. De fapt n'a fost de cât o lungă piroteala, intreruptă, în județul nostru mai cu seamă, numai de schimbările dese de prefecți.

Progresele realizate pe ici pe colo sunt așa de neînsemnate în raport cu timpul scurs și mijlocele de care s'a dispus, că decepțiunea e completă pentru orice observator județios.

Experiența tristă de sub toate guvernele ne silesc a schimba acțiunea: Dobrogenii trebuie să se afirmie, fie constituindu-se de sine însași, fie afiliindu-se partidelor și grupurilor politice de la centru, toți acei carora le zace la inimă, vreun bine al Romaniei cis-dunarene.

Numai cultivând raporturi nemijlocite cu conducătorii Statului, actuali, sau viitori, — întreținându'l, prin grai și scris, asupra trebuințelor locale, cei ce se ocupa cu interesul public local pot spera vr'o atențiune din partea guvernelor, vr'o îmbunătățire de care a fost lipsita total, biata noastră provincie.

În primii ani după ocupație, și 10 ani în urma, Dobrogenii nu plăteau toate darile către Stat și impositul de sânge. Asta-đi nimic nu ne mai deosebește, în sarcin,

de restul locuitorilor țerei; e drept să nu se mai conteste Dobrogeenilor amestecul lor în afacerile generale ale Statului de care depind de peste 20 de ani.

Resulta din acest fapt, și din experiența trecutului deplorabil de până acum, hotărârea ce am luat și indemnul ce facem ca Dobrogea să ia parte activă la viața publică a Patriei.

O știm, neavând drepturile politice, nu putem ține nici de cald nici de frig partidelor, care și disputa cărmuirea alternativă a țerei, prin urmare ca nu putem pretinde să le angajem vr'o răspundere pentru acțiunea noastră; totuși, ele nu ne pot refuza conlucrarea, ocrotirea, fiind-că facem parte dintr'un tot nedespartit și nedespartibil, care e Regatul Român.

În ce ne privește, sacrificiile ce mai putem face pentru viitor, ne vom sili a le închiega definitiv celor generale ale membrilor *Clubului Constituțional* (junimist) din București, de sub ale cărui auspicii am pornit, de a le cărui principii politice ne-am calauzit printre Dobrogenii.

Dintre toți bărbații de Stat ai țarei, dintre toți foștii consilieri ai Tronului, fostul Ministru al Agriculturii, Industrii, Comerțului și Domeniilor, în guvernul conservator, dintre anii 1891—95, d-l *P. P. Carp*, Șeful partidului constituțional, este cel mai po-

pular printre Dobrogeni, cunoscând bine provincia noastră, fiind ca a strabătut-o în tot lungul ei, culegând toate cunoștințele ce interesează pe omul de Stat.

Ziarul *Constanța* pune sub protecția D-lui P. P. Carp și a strâncitului Stat major ce conduce partidul junimist, toate ameliorațiunile ce revendică pentru Dobrogea.

Vom desvolta în numărul viitor mai pe larg, și în alte numere, motivele ce ne-au hotărât la schimbarea acțiunii noastre. Pe cei ce vor fi surprinși de declarațiile ce facem, îi rugăm să continue a ne citi, și se vor convinge că binele Dobrogei urmăm.

Neschimbând alt nimic din tonul și deșinderile sale, *Constanța* va continua munca sa înainte, păstrând discuțiilor tota seriozitatea obiectivității, ceea ce i-a asigurat creditul general de care s'a bucurat până acum.

CONSTANȚA

Cestiuul de edilitate în Constanța

Visitatorii ai Constanței au mai rămas puțin, în oraș. Se observă că numărul persoanelor de distincțiune descrește din an în an. Causa sunt multiple, între cari lipsa de locuințe comode, de locuri pentru promenade și excursiuni, țin primul loc. În adevăr, afară de micul bulevard, care îți scote sufletul de inghesuală, în serile de sărbători mai cu seamă, nu mai e nimic; trenul la vii fiind mai mult un chin de cât o partidă de plăcere.

Mai continuând incuria administrativă a orașului încă câțiva ani, stațiunea Constanța va fi părăsită cu desăvârșire de lumea bună, și cu greu s'ar mai putea relua avântul din anii trecuți, Orașul va fi lipsit de milionul de lei ce visitatorii lasă aci pe fie-care an.

E absolută și urgentă nevoie de lărgirea și prelungirea bulevardului, de construirea unui casin și a unui sau două hoteluri comunale, ca visitatorii să nu mai fie lăsați la lăcomia și discreția absolută a unui singur stabiliment de acest fel, nici expuși la inghesuală din actuala Șandrama poreclită Casino Comunal.

E nevoie de lărgirea uneia din stradele ce pleacă din piața Independenței la marginea orașului, și de aci de infrumusețarea unor șosele largi ce s'ar bifurca spre vile

de la Sud și spre plaja de la Tâbăcăria veche, prin plantația flentă în anul 1893—94, părăsită acum; unde s'ar putea face cu arbori mari, cel mai vast parc de promenadă, tot terenul fiind proprietate a comunei.

Un tramvai electric ar duce pe visitatori la băile ce s'ar putea înființa pe vasta plajă de la Tâbăcării spre Mamaia, și la băile actuale, petse Valurile lui Traian din oraș, de unde Dir. C. F. trebuie să se retragă, redând comunei locurile pe cari le deține pe nedrept, în atară de trebuințele sale.

Asemenea îmbunătățiri pe lângă că ar da orașului Constanța un aspect occidental ar întrea cel puțin numărul vizitatorilor, cari lasă bani în oraș. Dintre familiile aristocrate ale țării mai n'a rămas nimenea să nu fi vizitat Constanța. Tuturor le-a plăcut priveliștea unui răsărit de soare, din adâncul unde orizontul se confundă cu luciul Mării, serile petrecute pe bulevard, deasupra undelor tainice și recortate. Din nenorocire numai atât.

Sufocațiunea ce produce zidurile chiliuțelor în care trebuiau să petreacă restul timpului, a făcut pe cei mai mulți să nu mai revie anul viitor, și Constanța e amenințată să rămâie numai cu „plesiriști“, cât or mai ține și trenurile de plăcere.

Să impune să se facă ceva cât mai curând ca să nu pierdem de tot bunele dispoziții ale publicului ales din tota țara.

Proiecte și schițe de planuri se pot face ușor, dar ne mirăm care va fi omul, prefectul, care să aibă trecerea și creierul socotelilor unui mare împrumut ce ar urma să se contracteze, spre a se face îmbunătățirile reclamate.

Nu' vedem de loc, căci guvernul central pare a nu se fi ocupat nici-odată de numirea prefectilor de Constanța, sau investirea lor cu puterea necesară unui adevărat administrator Dobrogean.

Podul Dunării care a stors admirațiunea Europei întregi, va rămânea monumentul colos, într-o țară sălbatică, iar Portul Constanței, cu viitorul lui lumină electrică în valoare de 4 milioane, va străluci peste cel mai întecat colț de țară, până când se va găsi un ministru iubitor și capabil să aducă armonie între aceste lucruri. Să sperăm că l vom avea. Ideile ce emitem aci sunt ale unuia din bărbații de frunte ai partidului constituțional, care iubește mult orașul nostru, fiind-că de câțiva ani, toate verile le petrece între Constanțeni.

Materialul de construcție a tunelului

Aducem la cunoștința d-lui Ministru al Lucrărilor publice faptul că pentru construirea tunelului de lângă Constanța se întrebuințează nisip de mare, luat de pe taluzul Mării, dinspre Agigia, niște nisip negru, târîșos, compus mare parte din sfărâmături

de cochilage și de tot ce Marea scote la mal.

În literatura oficială locală găsim următoarele indicațiuni în ce privesc întrebuințarea acestui nisip, și cel ce e necesar lucrărilor de artă, între cari trebuie să între și tunelul, pentru care Statul plătește 2 și jum. milioane lei.

În „*Condițiunile generale tehnice*“, aplicabile la toate întreprinderile de lucrări și furnituri privitoare serviciului construcțiilor Ministerului de război, lucrătoare pe anul curent, sub titulatura *Nisip*, găsim în art. 36, aliniatul ultim următoarele: „*Nisipul de mare ca să fie întrebuințat în construcțiuni, va fi tot-deuna spălat în 2—3 ape, până ce se va curăți cu totul de sare*“.

În „*Condițiunile pentru buna executare a lucrărilor de artă*“ ale județului Constanța, art. 8 dice: „*Nisipul pentru varurile grase trebuie să fie de carieră și mare (grăunți de 1—3 milimetri). Pentru varurile idraulice se preferă nisipul fin de riu*“.

La tunel se întrebuințează var idraulic.

Primăria de Constanța a publicat, relativ la această chestiune, o ordonanță de oprirea întrebuințării acestei categorii de nisip, bazată pe raportul motivat al șefului serviciului tehnic respectiv

Mai adăugăm că inginerul șef al Județului n'a permis, anii trecuți, întrebuințarea nisipului de la Agigia nici la facerea cantónelor și podetelor de pe șoseaua Constanța-Mangalia.

Reproducem după Monitorul oficial al Comunei cele publicate în această privință la 1 August a. c., și vom reveni asupra chestiunii.

Iată ce dice ziarul oficial al Comunei:

Constanța 1 August 1899

Nisipul din Cariera comunei și de pe malurile mării nefiind bun pentru construcții de locuit, Primăria a interzis încă din anul trecut a se mai extrage ast-fel de nisip de pe malul Comunei sau pe malul Mării, pentru ast-fel de destinație.

Astăzi publicăm raportul D-lui Inginer Șef al comunei No. 1050/98, prin care expune cauzele pentru cari aceste nisipuri nu se pot întrebuința la clădiri destinate locuinței, și atragem atențiunea cea mai deosebită a

Domnilor Orășeni asupra acestui raport care privește interesele D-lor direct.

Copie de pe raportul Inginerului Șef al Serviciului Tehnic sub No. 1050/98

Am onoare a aduce la cunoștința d-vastră cele ce urmează:

In diferite rânduri cu ocazia inspecțiilor făcute pe la clădirile particulare în construcție, am putut constata că în cea mai mare parte nisipul ce se întrebuintează la aceste construcții este de o calitate foarte proastă.

Acest nisip în adevăr provine fie din cariera comunel, fie direct de la malul mării din dosul Tăbăcăriel.

Cel dintâi este un nisip negru, conținând în mare parte materii pământoase care fac ca acest nisip să fie impropriu unei bune construcții. În adevăr mortarul făcut cu un asemenea nisip, prezintă prea puțină rezistență, și deosebit de acestea are puțină aderență cu piatră sau cărămidă ce intră în zidărie, iar consecința imediată a acestor inconveniente, este periclitarea rezistenței clădirilor.

Cel-alt provenind de la malul mării este sărat și din această cauză trebuie să fie prohibit cu cea mai mare rigore, de la construcțiile destinate a servi ca locuințe.

Căci un asemenea nisip conține săruri delicuescente adică care atrag umezeala din aer, și care fac astfel ca clădirea să aibă vecinic igrasie, ceea ce este în contra regulilor celor mai elementare de igienă.

În majoritatea casurilor, dacă se întrebuintează asemenea materiale de calitate inferioară, și vătămătoare chiar, acesta se face în contra știrii proprietarului și se datorește numai relei credințe a antreprenorilor care pot obține aceste feluri de nisipuri, cu un preț mai redus de cât cel admis.

De alt-minteri și comisiunea care a elaborat noul regulament de construcție a avut grija să prescrie ca materialele întrebuintate la construcție să fie de calitate bună și în special prin un articol deosebit a atras atențiunea asupra calității nisipului.

În interes de igienă, este absolută nevoie D-le Primar, să se oprască întrebuintarea nisipului negru, și mai cu seamă a nisipului sărat la clădirile destinate a servi ca locuințe și pentru aceasta se impune ca să nu se mai vîndă nisip din cariera comunel, și al doilea a se pune un păzitor în apropierea tăbăcăriilor care să împiedice a lua nisip de mare destinat pentru oraș.

Ast-fel D-le Primar, vom putea pune capăt speculațiunii nerușinate ce se face de unii antreprenori în detrimentul igienei clădirilor.

Supunându-vă acosta la cunoștința d-stră, vă rog, Domnule Primar, să bine-voiți a primi asigurarea distinsei mele considerațiuni.

Șeful Serviciului Tehnic
Inginer (ss) V. Simu

Pentru conformitate
D. Perjeacu

INFORMAȚIUNI

La 17 curent se va face de către populațiunea mahomedană, a Județului, alegerea Muftiului Județului în locul defunctului Seid Ahmed Behir Effendi.

Știm din sorginte pozitivă, că se urmează tratative, între Guvernul nostru și cel din Constantinopole, care ține să numească direct pe Muftiul Județului, fapt la care guvernul nostru se opune.

Ar fi tocmai timpul să se obție de la Sublima Pörtă beratul de numirea Episcopului Român din Macedonia, în schimbul concesiunii ce se face.

— x —

D-nii Ioan Filip și Panait Papanopulo au fost numiți consilierii ai Comunei Constanța, din partea guvernului, în locul d-lor Gh. Benderli demisionat și Agop Tomasian revocat, pe motivul că nu știe bine românește. Procedura e neuzitată până acum.

— x —

Consilierul ales, d-l Căpitan I. Niculescu, și-a dat dimisia din consiliul comunal. Știm că n'a fost nici o neînțelegere în Consiliu în nici o chestie la ordinea zilei. Motivele dimisiunii nu pot fi de cât de ordine privată fără interes pentru public.

— x —

De la Comună

În ședința de la 5 Iunie a. c. Consiliul comunei Constanța după propunerea d-lor consilierii, Cialicu, Murely și Agop Tomasian, a suprimat din cheltuelile comunel lefile a mai multor funcționari mai ales de la serviciul tehnic, toate în valoare de lei 15.850. În același timp a fixat șeful muzicei militare o diurnă lunară de 100 lei.

Toată lumea ar putea spune onor. consiliu că aci n'a nimerit-o de loc.

În ședința de la 26 Iulie s'a instituit o comisie spre a examina fănurile din depozitele brutarilor. Se pare că această onor. comisie nu și vede de loc de atribuții; pâinea ce se dă în consumație e cât se poate de proastă pe la toate brutăriile.

Consiliul a acordat proprietarilor de loturi de magasi cumpărate încă un termen de trei ani, începătorii de la 14 Maiu a. c.

În procesul verbal al acestei ședințe citim la No. curent 11:

„Asupra adreselor Onor. Prefecturii locale, No. 6822, 7404 și 7077, d-nul Primar arată că s'au adunat prin subscripție publică, suma de 3000 lei și se trece la ordinea zilei.” (?)

— x —

Observăm că comuna face o sumă de lucrări în regie. Când antreprenorii lasă la licitații 38 și 40 la sută sub devise, credem că nu e nimerit a distra inginerii comunel de la lucrări importante ce au de făcut. Consiliul comunel a hotărât să se facă cele 24 barace în piața Carol I în regie, cu vechiturii din Depositul de la Belidia.

N'a mai trecut timpul vechiturilor?

— x —

La 16 și 20 Octombrie se vor vinde prin licitație la comună, mai multe locuri pe stradele Marcu Aureliu (dosul hotelului Orient) și două pe stradele 11 Iunie și Orfeu, (orașul de sus). Aceste din urmă, se scot pôte pentru a 20-a oră în licitație și nimenea nu se mai arată amator.

La primele licitații s'a oferit pentru unul 31 lei m. p. iar pe al doilea 25 lei m. p. total aproape 30,000 lei pentru amândouă. Comisia de licitații nu le-a aprobat, de și a aprobat alte locuri, pe aceeași stradă ceva mai sus, cu 8 l. m. p. De ce? Fi-vom norocoși să ni se dea un răspuns? Așteptăm.

— x —

D-l George Opreșanu, licențiat în drept, a demisionat din înalta funcțiune de Director al Domeniilor și pădurilor statului și a îmbrățișat cariera de avocat, stabilindu-și biroul în București, strada Răsurilor 21.

D-l Opreșanu posedând deosebite cunoștințe domeniiale și fiind bine inițiat în chestiunile de domeniul Dobrogei, ne facem o plăcere de a-l recomanda dobrogenilor cari vor avea afaceri fie înaintea instanțelor judecătorești, fie la Ministerul Domeniilor, precum și împrumuturii la creditul funciar din București.

— x —

Impărțire de ajutor.—Administrația fondului Așezământului Carol și Elisabeta pentru ajutorarea țăranilor a cumpărat din docurile Brăilei și din județul Vaslui 120000 Hectolitri

porumb și mei, spre a fi distribuite țăranilor lipsiți de hrană din toată țara.

Județul Constanța s'a dat 2342 hectolitri mei, care a și sosit la Cerna-Voda și 2658 hectolitri porumb care va sosi în curând.

Comisiile instituite din suprefectul plășei, medicul respectiv, un domn consilier județean și primarul comunei, vor distribui țăranilor produsele după numărul sufletelor din fie-care familie. Aceste produse se dau gratis celor cu desăvârșire lipsiți.

Statul vine în ajutorul celor lipsiți cu produse în valoare de 50,000 lei, sub titlu de împrumut, iar județul a decis ca suma de 300,000 lei restul sumei de mult împrumutată la Casa de Depuneri pentru construirea palatului administrativ, să se distribuie țăranilor lipsiți de hrană, tot sub titlu de împrumut.

Comisiile instituite pentru împărțirea ajutoarelor oferite de M.M. L.L. Regele și Regina, vor distribui și împrumuturile oferite de Stat și județ. De lucrări publice în care să fie întrebuințați țăranii la muncă nu e încă vorbă în județul nostru.

Dacă meiturile din jumătatea despre Bulgaria a județului, care sunt foarte frumoase, se vor căce, această parte va avea prea puțină necesitate de ajutorul Statului și județului.

— x —

D-nu Ministru al Domeniilor a luat o dispoziție că tribunalele dobrogene să numai autentifice și transcrie nici o vândare de pământ, mai înainte de a se fi obținut autorisația d-lui ministru al Domeniilor, pentru pă-

meiturile vândute de Stat în loturi mai mari ca 10 hectare.

Pentru satele unde s'a dat câte un lot mare de 15 hectare și un lot mic de 10, se menține dispoziția din Septembrie anul trecut: Ministerul refuză ori-ce aprobare de vândări a loturilor mari.

— x —

Starea câmpului, în urma ploilor ce se succedă mereu, e nu se poate mai satisfăcătoare din punctul de vedere al pășunilor, peste tot. În jumătatea județului, cuprinsă între linia ferată Cerna-Voda-Constanța și granița Bulgariei, e o frumusețe cum nu s'a mai vădut. Porumburile sămănată de Românii din satele de la graniță și meiturile, până la linia ferată, promit o recoltă bunicică dacă timpul le permite să se căce. Satele din prejurul Mamuteciusului cōsesc a doua oră miriștele, având cea mai abundentă recoltă de fân, dughie și mei.

Partea din drumul de fer până la Tulcea produce asemenea nutreț suficient, dar numai nutreț, afară de versanții Dunărei, pe unde recolta de porumb a satelor românești promite asemenea a fi frumôsă.— Dacă se pot usca fânurile ce se cōsesc, vitele din Dobrogea sunt asigurate peste tot.

— x —

D-nul Prefect al județului a reînnoit ordonanța din Septembrie anul trecut privitoare la oprirea vênatului fără permisiunea proprietarului locului unde se vênază. Vênătorea epurilor cu ogarii, și a potârnicilor, cu lațuri și plăși este interzisă cu desăvârșire ca și vênătorea în timpul nopței.

Delinșenții vor fi dați în judecata tribunalului de județ de către agenșii administrativi, polișieneshi și comunali, de către agenșii silvici, agenșii vamali și păzitorii particulari necunoscuți, de autoritatea locului, iar vênatul confiscat în folosul spitalelor.

— x —

Foștii achizitori la viața Kramer și Bercovici, nu mai sunt în serviciul societății de asigurare „Unirea” depărtați fiind de onor. Direcție generală.

— x —

La 8 Septembrie s'a făcut obicinuitele alergări de cai la hipodromul de la Anadolkiol.

În numărul viitor vom face o dare de seamă asupra rezultatului acestor curse.

Jelnicii: Corteza, Radoslat, Despina și Theodor Radeff; Iordana și Raino Atanasoff; Radca și Theodor Alexiell; Linșea și Dobri Stoinoff; Minca și Dimitri Ruscieff; Eli-a, Liuba, Mariica, Petre, Stefan și Atasiu Rainoff; Vasileu Vladigheroff, Petrana Steștaroff și Mariica Radeff; adă curerea a ve comunica perderea prea inșitei lor: Mamă, soție, noră, fiică, soră și cumnată

Corteza R. Radeff

născută Rainoff

în etate de 20 ani

incetată din viața în ziua de 4 Septembrie orele 2¹/₂ p. m. după o scurtă suferinșă.

George Oprișanu

Licenșiat în Drept, fost Director al Domeniilor și pădurilor statului

ADVOCAT

pledază procese la tôte instanșele, face acte de notariat, împrumuturi la creditele fonciare, sprijinește afaceri la autoritășile administrative.

Bucureșci, strada Rășurilor 21, lângă strada Romană începând din linia tramvaiului pe strada Teilor.

Clayton & Shuttleworth

BUCURESCI

117.—CALEA COROBANȘILOR.—117

CRAIOVA

18.—STRADA BUCOVÊT.—18

MASȘINE AGRICOLE